

İslamofobinin Siyasi Alandaki Yansımaları: Almanya için Alternatif Partisi (AfD) ve Ulusal Birlik Partisi (RN) Örneği*

Sümeyye Nur DEMİRKAYA¹ Belgin Uçar KOCAOĞLU²

¹ Öğretim Görevlisi, Mersin Üniversitesi, Silifke Meslek Yüksek Okulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Mersin, Türkiye, sdemirkaya@mersin.edu.tr

² Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Konya, Türkiye, bucar@erbakan.edu.tr. (Sorumlu Yazar/Corresponding Author)

Makale Bilgileri

ÖZ

Makale Geçmişi
Geliş: 13/10/2023
Kabul: 11/12/2023
Yayın: 31/12/2023

Anahtar Kelimeler:
İslamofobi, Fransa, Almanya, Almanya için Alternatif Parti, Ulusal Birlik Partisi.
JEL Kodları:
Z0, Z10, D83

Son yıllarda islamofobinin Avrupa ülkelerinde siyasi hayatta da yaygın bir şekilde etkili olduğu görülmektedir. İslamofobi kavramı bir ön yargı olarak nitelendirilmesine rağmen aslında yeniden üretilmiş bir “öteki”, bir düşman konumunu doldurmaktadır. Tarihsel olarak köklü bir geçmişe sahip olmasının yanı sıra İslamofobi olgusu, zaman zaman yeniden diriltilmekte ve bir araç olarak kullanılmaktadır. Özellikle Avrupa’da aşırı sağ partiler, son yıllarda İslam karşıtlığı içeren söylemler ve politikalar üretmekte ve bu argüman ile taraftar sayısını arttırmak istemektedir. Almanya ve Fransa, Avrupa ülkeleri arasında islamofobi örneklerinin en fazla görüldüğü ülkelerdendir. Ayrıca bu iki ülkenin son yıllardaki seçim sonuçlarına bakıldığında islamofobik söylemler ve politikalar üreten aşırı sağ partilerin oylarını artırdığı görülmektedir. Almanya da 2013 yılında kurulan “Almanya için Alternatif Partisi (AfD)” ve Fransa’nın köklü bir partisi olan aşırı sağ partisi “Ulusal Birlik (RN)”, bu partilerin en önemli örnekleridir. Bu çalışmada göçmen karşıtlığını daha çok Müslümanlara yönelterek islamofobik söylemler ve politikalara sahip olan AfD ve RN’nin politikalarının benzerlikleri ve farklılıkları incelenmiştir.

Reflections of Islamophobia in Political Sphere: The Example of the Alternative Party for Germany and National Unity Party (RN)

Article Info

ABSTRACT

Article History
Received: 13/10/2023
Accepted: 11/12/2023
Published: 31/12/2023

Keywords:
Islamophobia, France, Germany, Alternative Party for Germany, National Unity Party.
Jel Codes:
Z0, Z10, Z19

In recent years, it seems that Islamophobia has an influence on political life in European countries. Although the Notion “Islamophobia” is characterized as a prejudgement in fact it supplies the place of “the other” and an enemy produced again. As well as Islamophobia has an original background historically, it is sometimes revived and used as a means. Especially, in recent years in Europe far right parties produce anti-islamic statements and politics. And they want to increase their supporters thanks to this argument. Germany and France are between the European countries where the exander of Islamophobia are mostly seen. However, when we review the recent election results of these countries, we see that the countries which prejudice islamophobic statements increase their votes. In Germany founded in 2013 Alternative Party for Germany (AfD) and France’s National Unity Party (RN) are the most important examples of these parties. In this study, AfD and RN parties, evolving their statement the target from anti-immigration to anti-islam, and their policies and their similarities and differentness are examined.

Atıf/Citation: Demirkaya, S. N. & Kocaoğlu, B. U. (2023) İslamofobinin Siyasi Alandaki Yansımaları: Almanya için Alternatif Partisi (AfD) ve Ulusal Birlik Partisi (RN) Örneği, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 5(2), 242-257.

“This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)”

* Bu çalışma, Doç. Dr. Belgin UÇAR KOCAOĞLU danışmanlığında Sümeyye Nur DEMİRKAYA tarafından 2019 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde tamamlanan ‘İslam Karşıtı Siyasi Partiler ve Seçmen Profili: Almanya ve Fransa Karşılaştırması’ adlı yüksek lisans tezi çalışmasından türetilmiştir.

GİRİŞ

Tarihsel varlığı oldukça eskilere dayansa da 11 Eylül saldırıları olarak literatüre geçen vaka sonrası, İslamofobinin özellikle Batı Avrupa ülkelerinde adeta yeniden dirilişi söz konusu olmuştur. 11 Eylül 2001 tarihinden sonra gerek medyada gerek siyasi arenada gerek Avrupa ülkelerinin sokaklarında “Müslümanlar terörist ve İslam dini ise terörizm yandaşı bir din” algısı yayılmaya başlamıştır. Bunun sonucunda birçok nefret suçu işlenmekte, özellikle Avrupa’da yaşayan Müslüman halka karşı ön yargı ile yaklaşılmaktadır. İslamofobinin kökeni bahsedilen tarihten çok daha eski yıllara dayanmakla birlikte son yıllarda yaşanan toplumsal, siyasal gelişmeler nefret suçu bağlamında islamofobik vakaların sayısını artırmaktadır. Örneğin Almanya’nın siyasi tarihine göz atıldığında İkinci Dünya Savaşı sonrası işçi göçleriyle birlikte Müslüman nüfusun arttığından söz edilebilir. Almanların başlangıçta sıcak baktığı göçmenler daha sonraki dönemlerde ülkede yaşanan problemlerin nedeni olma noktasında hedef konumuna getirilmeye başlanmıştır.

Almanya ve Fransa son yıllarda islamofobinin faal örneklerinin artış gösterdiği önemli iki ülkedir. Aynı zamanda bu iki Batı Avrupa ülkesi 2010’lu yılların başından bu yana Avrupa’da yükselen aşırı sağ akımının önemli temsilcilerinden olan partilerinin seçim başarıları ile de dikkat çekmektedir. Almanya için Alternatif Partisi (AfD) ve Fransa’nın Ulusal Birlik Partisi (eski adıyla Ulusal Cephe)’nin incelenmesi bu bağlamda önem teşkil etmektedir. AfD ve RN (FN) milliyetçilik, muhafazakârlık, çok kültürlülük karşıtlığı gibi aşırı sağ ideolojinin doğası gereği sahip olduğu ilkeleri benimsemektedir. Zenofobi ve göçmen karşıtlığı temelli nefret suçlarının özellikle son yıllarda daha çok Müslüman kesime karşı gerçekleştirilmekte olduğu son yıllarda hazırlanan “Avrupa İslamofobi” konulu raporlardaki verilerden anlaşılmaktadır¹. Sadece Avrupa da değil dünya geneline bakıldığında bu olgunun siyasal ve toplumsal hayatta yer bulması da ayrıca insan hakları bağlamında endişe verici bir meseledir. 15 Mart 2019 tarihinde Yeni Zelanda da Cuma namazı vaktinde Müslümanların ibadet ettiği sırada bir camiye düzenlenen hain saldırı, yaşanan islamofobik olayların güncel örnekleri arasında yer almaktadır. Medyanın da etkisi ile yayılmacı bir şekilde ilerleyen islamofobik vakaların en fazla ve sık yaşandığı ülkelerin başında Almanya ve Fransa gelmektedir (SETA, 2016).

Almanya’nın göçmen ve İslam karşıtı aşırı sağ partisi AfD ile Fransa’daki versiyonu olan diğer aşırı sağ parti RN temsilcilerinin söylemlerinde en fazla başvurduğu oy kazanma aracı; ülkede yaşanan problemlerin temelini göçmenlerden, mültecilerden kaynaklandığı söylemleri ve bu sayede toplumsal birlik oluşturma çabasıdır. Ancak son yıllarda göçmen karşıtı söylemlerin hedefi daha çok Müslüman göçmenlere yönelmiş durumdadır. Bu bağlamda parti liderlerinin söylemleri toplum içinde yaşanan islamofobik saldırıların yaşanmasında bir itici güç olarak görülebilir. Bu doğrultuda, bu çalışmada Almanya ve Fransa’da artan islamofobik vakaların endişe verici boyuta ulaşması hasebiyle İslam karşıtlığının adeta siyasetteki yüzü konumunda olan Ulusal Birlik Partisi ve Almanya için Alternatif Partisi olmak üzere iki aşırı sağ parti ele alınmaktadır. Çalışmanın amacı Almanya için Alternatif Partisi ve Ulusal Birlik Partisi’nin yükselişe geçtiği dönemdeki politikalarının benzerlik ve farklılıklarını incelemektir. Bu kapsamda çalışmada öncelikle İslamofobi’ye yönelik kavramsal çerçeve açıklanarak daha sonra Almanya’daki islamofobinin yükselişi ve siyasi alandaki yansımaları bağlamında AfD’nin seçim başarısı, politika ve söylemleri ve Ulusal Birlik Partisi’nin Partisi’nin İslam karşıtlığı temelli politika ve söylemlerinden hareketle, Fransa iç siyasetindeki serüveni ele alınmıştır. Çalışmanın son bölümünde ise elde edilen bilgiler ışığında Almanya ve Fransa’nın İslam ve göçmen karşıtı söylem ve politikaları ile dikkat çeken partilerinden AfD ile RN’ nin politikalarının benzerlikleri ve farklılıkları değerlendirilmiştir. Bu çalışmada Almanya ve Fransa’nın seçimler ile ilgili çalışmaları yürüten resmî kurumların (Federal İstatistik Dairesi vs.) web sitelerinden, Almanya ve Fransa’nın bakanlık resmî web sitelerinden, ilgili parti programları ve bu partilerin temsilcilerinin söylemleri gibi birincil ve ikincil kaynaklar olan çeşitli Türkçe ve yabancı makale ve kitaplardan yararlanılmıştır.

1. İSLAMOFOBİ: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

İslamofobi kelimesi etimolojik olarak incelendiğinde “İslam” ve Yunanca “phobos” kelimelerinin birleşmesi ile oluşan bir kelime olarak ortaya çıkmaktadır. Birden çok tanımı yapılan islamofobi

¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Gokcekuyu, 2021. Batıda yer alan müslüman kimliğine aşırı sağcı akımlardan gelen tehditleri incelemek noktasından yola çıkarak müslüman kimliği üzerine Gokcekuyu (2021) tarafından yapılan araştırmada önemli bazı tespitler yapılmıştır.

kavramının terim olarak genel kabul görmüş ifadesi, İslam'a karşı önyargı ve Müslüman azınlığa karşı gösterilen ırkçı, ötekileştirici bir tutum olarak açıklanabilir (Sharafullina, 2015: 2). İslamofobinin tarihsel arka planı anti-semitizm ve yabancı düşmanlığı olgularında olduğu gibi oldukça eskiye dayanmaktadır (Kalın ve Esposito, 2020: 18). Bu doğrultuda islamofobi olgusunun tarihi kökleri İspanya da Endülüs'ün Müslümanlar tarafından fethedilmesine kadar, yani 8. yüzyıla kadar götürülmektedir. 11. yüzyılda da İslam korkusu/karşıtlığı, Papa II. Urban'ın Hristiyanlık dinini perçinleyerek Hristiyanlar arası birliği sağlamak ve otoritesini korumak adına Müslümanlar ve İslam dini için düşman ve öteki algısını oluşturma çabalarının var olduğu ifade edilmektedir (Kumar, 2016: 28-29).

Literatüre bakıldığında; islamofobi kavramının gerek akademik camiada gerek güncel tartışmaların odak noktası haline gelmesinde 1997 yılında hazırlanan Runnymede Trust raporu bir dönüm noktası olarak görülmektedir (Samur, 2017: 152). İngiltere'nin önemli araştırma kuruluşlarından biri olan Runnymede Trust tarafından hazırlanan Islamophobia: A Challenge for Us All (İslamofobi: Hepimiz İçin Bir Meydan Okuma) adlı raporda İslamofobi kavramı şöyle tanımlanmaktadır: *"Müslümanlara olumsuz ve aşağılayıcı kalıplaşmış yargılar ve inançlar atfeden bir dizi kapalı görüşün daha da kötüleştirdiği İslam ve Müslümanlara karşı nefret."* Kavramın ilk kullanımının bu raporda olmasa da özellikle bilimsel çalışmalarda sıklıkla yer almasının önünü açtığı ifade edilmektedir. Yani İslamofobi kavramı 1997 yılından önce kullanılmış fakat bu zamandan sonra akademik alanda daha çok kullanılır hale gelmiştir. İrkçilikle mücadele konulu Runnymede Trust Raporunda dinsel önyargıların nedenleri araştırılmakta ve Müslümanların karşılaştığı sorunlar ele alınmaktadır. Bu raporun atıfta bulunduğu üç temel fenomen şunlardır (Elahi ve Khan, 2017: 7):

- İslam'a yönelik temelsiz düşmanlık
- Bu tür düşmanlığın haksız yere pratik sonuçları Müslüman bireylere ve topluluklara karşı ayrımcılık yapılması
- Müslümanları ana akım politikanın ve sosyal ilişkilerin dışına çıkarmak.

Söz konusu raporda islamofobi ile ilgili olarak en dikkat çekici nokta islamofobinin, Müslümanlara karşı İslam karşıtı önyargı ve tutumlar içeren sorunlara taşınan boyutta olmasıdır. Bu önyargı ile toplumsal alanda özellikle iş ve eğitim alanında Müslümanlara yönelik dışlayıcılık ve hatta nefret suçlarının işlenmesine varan eylemler gerçekleşmektedir (Aktaş, 2014: 38). Müslümanlara yönelik bu önyargı neticesinde çalışma ve eğitim alanında ayrılıkçı tutumlara maruz kaldıkları 2006 tarihli EUMC (European Monitoring Center on Racism and Xenophobia) Raporu'nda gözler önüne serilmektedir (EUMC, 2006). Özellikle Müslümanlar ve İslam hakkında yanlış algı oluşturulması için medyanın kullanılması bu önyargının pekiştirilmesinde önemli bir paya sahiptir (Kalın, 2020: 48).

İslamofobi aslında kullanım açısından görece yeni bir kavram olmasına rağmen eskilere dayanan bir korkuyu tanımladığı daha önce ifade edilmişti. Bu bağlamda İslamofobinin; İslamiyet'in ortaya çıkmasının ardından başlayan süreçten itibaren yaşanan birçok savaş, haclı seferleri ve soykırım gibi yollarla kendisini belli eden, dine karşı önyargılı ve hoşgörüsüz bir tutuma dayandığı ifade edilmektedir (Karlı, 2013: 80). Ağçoban (2016: 151), İslamofobi kavramını; *"Herhangi bir gerçekliğe dayanmadığı halde İslam'dan ve Müslümanlardan çekinme, korkma ve kaçma iç güdüsü"* olarak tanımlamaktadır.

Avrupa'da İslam karşıtlığı temelindeki tutum ve ön yargıların nefret suçuna varan saldırıların sayısında ciddi artışların olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu durumu somut veriler ve sayısal göstergeler ile gözler önüne seren belgelerden biri Avusturya'daki İslamofobi ve Müslüman Karşıtı İrkçiliği Belgeleme Kurumu'nun 2018 tarihli raporudur. Söz konusu raporda, kanıtlanan islamofobik saldırı vakalarının %74 oranında yükseldiği kaydedilmiştir. Bir başka örnek olarak İslam karşıtlığı temelli saldırıların Fransa da %52, dine dayalı ayrımcılık vakalarının İngiltere de %40 oranında arttığı bildirilmiştir (Bayraklı ve Hafez, 2019). European Islamophobia Report 2022' de Avrupa' da islamofobi olgusunun; ayrımcılık ve nefret suçu boyutundaki olumsuz tutumun devam etmesinin yanı sıra kurumsallaşması tehlikesine dikkat çekilmektedir (Bayraklı ve Hafez, 2023).

İslamofobi kavramının daha iyi anlaşılması için somut örneklerinin gerçekleştiği mekân ve zaman bağlamının göz ardı edilmemesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda İslamofobi kavramını en güçlü şekilde karşılayan durum, Avrupa ve Kuzey Amerika'da ortaya çıkan İslam karşıtlığı duygusunu

tanımlarken ortaya çıkmaktadır. İslamofobi çoğunlukla Avrupa ile Kuzey Amerika'ya ait olarak düşünülmektedir ve söz konusu yerlerdeki siyasal ve toplumsal gelişmelerden ayrıştırılması mümkün değildir (Samur, 2017: 153). İslamofobi tarihsel açıdan eskiye dayanmakla birlikte 11 Eylül saldırılarının ardından özellikle Amerika ve Batı Avrupa'da yükselişe geçmiştir. Ancak son yıllarda medya ve siyaset arenasında adeta bir öteki inşa etme amacı ile kullanılan bir argüman haline getirilmiş durumdadır. Özellikle son yıllarda Avrupa'da aşırı sağ partilerin politikalarının temel ilkesi haline gelen göçmen karşıtlığı ve yabancı düşmanlığı daha çok Müslümanları hedef alan bir hal almıştır. Aşırı sağ partilerin islamofobik söylem ve politikaları islamofobinin yayılmasını körükleyen unsurlar arasında değerlendirilmektedir (Özarıslan, 2023: 69).

2. ALMANYA'DA YÜKSELEN İSLAM KARŞITLIĞI VE AFD

"European Islamophobia Report 2016" raporuna göre, Almanya, Avrupa ülkeleri arasındaki islamofobik vakaların en fazla görüldüğü ülkelerden biridir. Alman toplumu içinde Müslümanların varlığından duyulan rahatsızlık gerçekleştirilen fiziki saldırı ve şiddet eylemleri ile somutluk kazanmış durumdadır. Örneğin 2016 yılının Ekim ayında Almanya'nın birleşmesinin geleneksel kutlamaları sırasında Dresden şehrinde bir cami kundaklanmıştır. Müslümanların ibadet yerlerine yönelik gerçekleştirilen saldırılar 2015 yılında 23'ten 75'e yükselmiştir (Lewicki, 2017: 222). 2018 ve 2019 yılında da bu yükseliş sürmüştü ve 2019'da islamofobik suçların sayısı 950'ye ulaşmıştır (Ahmad, 2022: 274). SETA'nın Avrupa İslamofobi 2015 raporuna göre islamofobi son yıllarda Almanya'da yeniden önem kazanmış bir meseledir. Almanya'da islamofobik algının temeli; İslam dininin ve Müslümanların doğası gereği Alman kültürü ile derin farklılıklar içermesi sebebiyle Alman toplumu içinde uyum sağlayamayacağı düşüncesinden oluşmaktadır. Saf Alman ırkının daha üstün olduğu düşüncesinin hâkim olduğuna, yerli kültürünün İslam dininden daha özgürlükçü olmak gibi pozitif özellikleri taşıdığına inanmaları islamofobik söylemlere dayanak oluşturmaktadır (Ağçoban, 2016: 153-155).

Avrupa'da yükselen aşırı sağ trendine dahil olan Almanya'nın siyasal partileri arasında görece yeni bir parti sayılabilecek AfD'nin siyasal hayatına başlamasından bu yana 10 yıl geçmiş durumdadır. Partinin bu kadar kısa bir zaman diliminde sesini duyurup dikkat çeken bir başarı yakalaması Almanya'da aşırı sağın adeta küllerinden yeniden doğuşuna mı işaret ettiği yönünde sorulara zemin hazırlamıştır. Çok yakın zamana kadar Batı Avrupa'nın diğer birçok ülkesinin tersine Almanya'da aşırı sağ partiler zor zamanlar geçirmiş ve neredeyse hiç destekçi bulamamıştır. Bunun en önemli nedeni Almanya'nın 20. yüzyıl siyasal tarihindeki Nazi dönemine ait yaşanan faşist soykırım olaylarının üzerinden çok uzun bir zaman geçmemiş olmasıdır. Yani herhangi bir aşırı sağ görüşlü ideoloji Nazi dönemi ile hatırlanarak toplum içinde rahatsız edici bir izlenime neden olmaktadır. İşte AfD'nin Alman siyasetine girdiği 2013 yılı da böyle bir zaman dilimine rastlamaktadır (Goerres, Spies ve Kumlin, 2018: 247).

Almanya için Alternatif Partisi (AfD)'nin siyasal tarihi resmi olarak 6 Şubat 2013 gününde tanıtılması ile başlamıştır. Partinin kuruluşu bir protesto sonucu gerçekleşmiştir. 2008 krizi sonrası ekonomik açıdan büyük problemlere sahne olan Yunanistan'a borç verilmesi gerektiği fikrine karşılık olarak Hristiyan- Liberal hükümete karşıt görüşü savunan bazı siyasetçilerin önderliğinde AfD'nin kurulması ile Alman siyasetine yeni bir siyasal parti dahil edilmiştir. 2013 yılında Almanya'daki seçimlerde bir alternatif olarak Alman seçmenden destek bulmayı amaçlamışlardır. AfD'nin en fazla karşı çıktığı şey euro kurtarıcılığı ve euro bölgesinin varlığıdır. 2013 yılındaki bölgesel seçimlerde Aşağı Saksonya olarak adlandırılan seçim bölgesinde serbest seçmenler ile alternatif seçmenler arasında iş birliği girişimi olmuş ancak bu girişim organizasyon ve strateji üzerine çelişkili görüşler ve anlaşmazlıkların vuku bulması yüzünden başarılı bir sonuç getirmemiştir. Bundan sadece iki hafta sonra da Alternatif Parti kurulmuştur (Lewandowsky, 2014: 2). Görülmektedir ki muhalefetin daha iyi organize olabilmesi ve protesto ettikleri görüşleri benimseyen seçmeni tek bir çatı altında toplayarak seçimin kazanımı olmak adına bu parti ortaya çıkmıştır.

Seçim yarışına 2013 genel seçimlerinde dahil olup bu deneyimi ilk kez bu seçimlerde yaşayan AfD'nin aldığı oy %4,7'lik bir orandır. Almanya'da seçim barajı %5'tir. Bu bağlamda seçim barajının %5 olması 2013 yılında AfD'nin meclise girmesine olanak vermemiştir. Fakat 2014 yılındaki Avrupa Parlamentosu seçimlerinde %5 barajını geçerek aldığı %7 oy oranı ile parlamentoya iki sandalye ile dahil olmuş ve artık yavaş yavaş dikkatleri üzerine çekerek hale gelmiş ve siyasal arenadaki yolculuğuna

başlamıştır. Mayıs 2014’ teki Avrupa Seçimi kampanyalarında Almanya için Alternatif Partisi’ nin en çok vurgu yaptığı meseleler Avrupa Birliği ve Euro Bölgesi hakkındaki muhalif tutumları üzerinedir (Lewandowsky, 2014: 2-3).

24 Eylül 2017’deki seçimlere katılan parti sayısı 42’dir. 34 parti ilgili seçim bölgelerinin hepsinde varlığını sürdürürken kalan 8 parti sadece birinci oy için, yani dar bölge seçimleri için, aday çıkarabilmiştir. Seçimde birbiriyle yarışan partiler arasında CDU (Hristiyan Demokrat Birliği), CSU (Hristiyan Sosyal Birliği), SPD (Sosyal Demokrat Parti), Die Grünen (Yeşiller), DIE LINKE (Sol Parti), FDP (Hür Demokratik Parti), AfD (Almanya için Alternatif Partisi) gibi partiler yer almıştır (Ayvaz, 2017: 10).

2017 Federal Meclis Seçiminde kullanılan oy sayısı diğer seçimlere göre oldukça fazladır. Örneğin 2013 seçimlerinde seçmenin oy kullanma oranı %71 iken 2017’deki kullanılan oy oranı %76 olmuştur. Seçim istatistiklerinin sonucuna göre 24 Eylül 2017 Federal Meclis Seçimlerinde seçim görevlisi Dr. Georg Thiel’in açıklamasına göre Berlin Weisbaden seçim bölgesinde ilk oyları ve ikinci oylamalarını her zamankinden fazla sayıda seçmenin farklı şekilde kullandığı görülmektedir (Thiel, 2018). 24 Eylül 2017 Bundestag (Federal Meclis) Seçimlerinin nihai resmî sonuçlarına göre; CDU %26.8, SPD %20.5, AfD %12.6, FDP % 10.7, DIE LINKE %9.2, GRÜNE % 8.9, CSU %6.2 oranında oy almıştır. Aradan geçen dört yılın sonunda yapılan 2021 Bundestag seçim sonuçlarında AfD her ne kadar 11 koltuk kaybetmiş olsa da %10,3 oy oranı ile üçüncü parti olma konumunu korumuştur (<https://www.bundeswahlleiter.de>, 2023).

Avrupa’da aşırı sağ partilerin yükselişi ile paralel olarak islamofobinin de yaygınlık kazanması söz konusudur. Özellikle aşırı sağ partilerin islamofobiyi siyasi propaganda aracı olarak kullanması, bu duruma önemli ölçüde etki etmektedir (Alkan, 2015: 279). Bu bağlamda AfD’nin politika ve söylemlerinde İslam karşıtı tutumun birçok örneğini görmek mümkündür. Alternatif Parti çok kültürlülük ideolojisinin ortak tarih anlayışına uymadığını ve böylece aidiyet duygusundan mahrum kalarak değer sistemini de düşürdüğü fikrini savunmaktadır (www.afd.de, 2018). Göç ve İslam karşıtı bir parti olduğunu açıkça dile getiren AfD’nin özellikle 2015 yılından itibaren mülteci krizi ile artan göç dalgası, partinin Avrupa Birliği karşıtlığı içerikli söylemini daha çok göçmen ve İslam karşıtlığı olarak değiştirmiştir. “*İslam Almanya’ya ait değil!*” sloganı ile Almanya da aşırı sağ kesimin oylarını kazanmaya başlayan AfD İslam’ı Almanya için bir tehlike unsuru olarak görmektedir. Hatta daha da ileri giderek Müslümanlar için önemli dini semboller olan minarenin ve ezanın yasaklanması gerektiğini savunmaktadır (www.afde.de, 2018).

AfD’nin İslam hakkındaki görüşü; onun bir siyasi doktrin olduğu şeklindedir. AfD lideri Alexander Gauland’e göre din özgürlüğünün İslam dininde yeri yoktur. Diğer partilerin yapabildiği “İslam’ın kötü amaçlara yönelik kullanılması ile gerçek İslam’ın farklı olduğu” ayrımını, AfD partisi ne yazık ki yapmamaktadır. İmamların finanse edilmesi konusunda yurtdışından getirilmesine ve Almanya da eğitim görmelerine karşı çıkmakta ve çözüm önerisi sorulduğunda ise “*Bu Müslümanların kendi problemdir*” şeklinde yanıt verilmiştir (<https://www.dw.com>, 2018). AfD’nin Başkan Yardımcısı Betrix von Storch’un da İslam’ın bir siyasi ideoloji olduğunu ve Almanya da yeri olmaması gerektiğini ifade ettiği açıklamaları bulunmaktadır. Diğer AfD lideri Gauland’a göre de İslam, Alman devletini ele geçirebilir bir potansiyelde olduğu iddiası ile tehlikeli bulunmaktadır. Ayrıca Gauland daha da ileri giderek, İslamcı görünümlü şiddetli gerçek İslam ile bir tutmuş, terör ve şiddetin köklerinin İslam dininin kutsal kitabı Kuran’da yer aldığını söylediği ifadelerle de imza atmıştır (Küçük, 2019). Din ve ibadet özgürlüğünü hiçe sayan AfD’nin bu ütopyik iddiaları gerekçesi ile ezan, minare, baş örtüsü gibi İslam dini sembollerini yasaklayacağı parti programlarındaki maddelerde yer almaktadır (<https://www.afd.de/grundsatzprogramm/>,2018). AfD’nin ulusal ve yerel düzeydeki seçim kampanyalarında kullandığı söylemler incelendiğinde de AfD’nin İslam karşıtlığı açık bir şekilde görülmektedir (Doerr, 2021).

3. FRANSA’DAKİ İSLAM KARŞITLIĞI VE ULUSAL BİRLİK PARTİSİ

Fransız toplumunun Müslümanlar ile karşılaşması 716 yılına kadar eskilere dayanmaktadır. Tarih boyunca Fransızların Müslümanlarla karşılaşması toprak egemenliği, savaş gibi durumlarda gerçekleşmiştir. Müslüman bir ülke olan Cezayir’ i 1800’ lü yıllarda koloni yapıp sonrasında ise kendi

topraklarına katması Fransa'nın Müslümanlar ile çok uzun zaman öncesinden beri birlikte yaşadığının bir göstergesidir (Çaha, 2011: 55).

Fransa da Müslüman varlığının eskiye dayanması gibi, aynı şekilde Fransa'daki ırkçı ve islamofobik tutum da yeni bir mesele değildir. Örneğin 1950 Cezayir Bağımsızlık savaşının başlamasının en büyük sebebi; resmi bir tören esnasında Fransız kadınlarının Müslüman Cezayirli kadınların başörtülerine saldırmış olmalarıdır. Cezayirli kadınları medenileştirdikleri yönünde sloganlarla açıklamış olsalar da insan haklarını hiçe sayan bu hareket aynı zamanda İslam karşıtlığının bir tezahürüdür. Pierre-jean Luizard'ın "Fransızlar İslam'ı medeni bir din olarak değil kolonileştirilen insanların dini gibi kabul etmişlerdir." sözleri Fransız toplumunun sömürgecilikten hareket ederek Müslümanlara ve İslamiyet'e karşı olan tutumlarını ortaya koymaktadır (Çaha, 2011: 56).

Özellikle 11 Eylül olaylarından sonra yeniden yükselişe geçen islamofobinin Fransa'daki Charlie Hebdo saldırısından sonra daha da arttığı görülmektedir. Fransa da aşırı sağın hızlı bir şekilde yükselişe geçmiş olması, 2015 Charlie Hebdo olayları sonrası daha da artan bir şekilde Müslümanlar üzerinden yaptıkları ötekileştirici politikalar ile paralel bir şekilde ilerleme göstermiştir. Böyle bir zeminde İslam ve göçmen karşıtı söylemler ile destekçi sayısını arttırarak uzun yıllardan sonra güçlü bir muhalefet parti olma statüsü elde etmişlerdir (Görgülü, 2018: 2686).

Fransız aşırı sağ partisi olarak 1972'den beri siyasi alanda varlığını sürdüren Ulusal Birlik partisi son yıllarda yükselişe geçerek dikkatleri üzerine çeken bir partidir. Ulusal Birlik'in bir önceki lideri Marie Le Pen'in babası Jean-Marie Le-Pen önderliğinde muhafazakâr ve milliyetçi ideolojiyi benimsemiş birkaç küçük grup ile kurulmuştur. Partinin yükselişe geçtiği yıl 1981 yılıdır. Bu yükseliş ise François Mitterand'ın başkanlığa gelmesi ile başlamıştır (Çakır, 2011:79). Fransa da ilk kez bir sosyalist partinin aday olarak seçilen Cumhurbaşkanı Mitterand'ın yönetimi sırasındaki yaptığı birtakım uygulamalar Fransız halkını memnun etmemiştir. Böylelikle FN'nin destekçi sayısı artmıştır (Stockemer, 2017: 13).

Le Pen önderliğinde zaman içerisinde örgüt yapısını da güçlendiren FN'nin oy oranı 1990'lı yılların sonuna doğru %15'e kadar yükselmiştir. Ancak Le Pen'in bu siyasi arena içinde aşırı sert ve bölücü söylemleri ile tepki çekmeye devam etmesi ve parti içi antidemokratik ve otoriter davranması parti içinde bölünmelere sebebiyet vermiştir. Le Pen'in agresif tavırlarının bir belediye başkanına şiddet uygulaması ile sonuçlanan bir olay hem bireysel hem de seçim yasağı cezası almasına neden olmuştur. Böylelikle FN'nin taraftar sayısında büyük ölçüde düşüş meydana gelmiştir (Çakır, 2011: 79). FN'nin 1999 yılındaki seçimlerde aldığı oy oranı % 5,7'lere düşmüştür. FN'den ayrılan grubun kurmuş olduğu MNR (National Republican Movement) de % 3,3 oranında oy almıştır. MNR'nin başarısız olmasına rağmen parti içindeki bölünmenin FN'yi ideolojik düzey ve örgütsel gelişim açısından zarara uğrattığı ifade edilmektedir (Martin, 2013: 14).

Yaşanan olumsuzluklar Le Pen'i yıldırmamış ve partiyi ayakta tutmayı başarmıştır. Nitekim 2002 yılına gelindiğinde cumhurbaşkanlığı seçimlerinde oy oranını %17,8'e çıkarmıştır (Martin, 2013: 15). Ancak bu Fransız aşırı sağının Jean-Marie Le Pen liderliğindeki son başarısı olmuştur. 2011 yılında parti liderliğini Le Pen'in kızı Marine Le Pen devralmış olup 2022 yılına kadar RN'nin liderliğini yapmıştır. 2022 Kasım ayında parti liderliğini Jordan Bardella devralmıştır (Euronews, 2022).

Fransa da 2014 yılının yerel seçim sonuçlarına bakıldığında ilk tur sonuçlarındaki oy oranları şu şekildedir: Merkez sağ partisi UMP %46,5, Sosyalist Parti (PS) yüzde 37,6, Ulusal Cephe (FN) %7. İkinci tur sonuçlarına bakıldığında Sosyalist Parti'nin büyük oranda oy kaybettiği görülmekte iken sol ittifakın oy oranı %43, merkez sağ %45, aşırı sağ partisi FN(RN) ise %7 oranında oy almıştır (<https://www.interieur.gouv.fr>, 2019). 2014 yerel seçimlerinde en dikkat çeken meselelerden biri Fransa'nın aşırı sağ partisi FN'nin oylarında meydana gelen yükseliştir. FN'nin Fransa genelinde %6'ya yakın, seçim bölgeleri özelinde ise %16,5 oy alması Fransız aşırı sağının yükselişe geçtiği dönemin başlangıcı olmuştur denilebilir. Çünkü bu yükseklikteki bir oy oranı FN'nin yerel seçimler bazında ilk başarısı olmuştur. Liderliği babasından devralan Marine Le Pen'in her ne kadar eski döneme göre daha ilımlı olduğu yorumları yapılırsa da FN'nin göçmen karşıtlığı ve çok kültürlülük karşıtlığını devam ettirmiştir (<http://turksam.org>, 2018).

2014 belediye seçimlerinde, Ulusal Cephe'nin kazandığı on bir ilden on tanesi kuzey ve kuzeydoğudaki sanayi bölgeleri ve güneydeki (Paris'in büyük Massy-la-Ville banliyösü hariç) daha önceden oy alınan garanti bölgelerdir. Hatta bir zamanlar Fransız aşırı sağ Ulusal Cephenin oy alamayacağı bölgeler olarak düşünülen Brittany ve Büyük Batı gibi bazı bölgeleri de FN 2014 yerel seçimlerinde kazanmıştır. Yani 2014 seçimleri FN'nin son dönemde giderek artan bir ulusal fenomen olduğu ifade edilmektedir (Goodliffe, 2016: 127).

2015 yılının aralık ayında yapılan Fransa bölgesel seçimlerinde kayıtlı seçmen sayısı 45.296.409'dur (<https://www.interieur.gouv.fr>, 2019). Katılan seçmen oranı %50.5 olarak belirlenmiştir. Seçimlerde yarışan aday sayısı ise 21500'dür. Seçimin ilk tur sonuçlarına bakıldığında en fazla oy alan partinin Ulusal Cephe Partisi olduğu görülmektedir. İlk tur sonuçlarında partilerin aldıkları oy oranları şöyledir: Ulusal Cephe (FN) % 29,5, Merkez Sağ (Cumhuriyetçiler, Demokratlar ve Bağımsızlar Birliği (UDI) ile Demokrat Hareket) %27,4, Sosyalist Parti (PS) % 22,7, Avrupa Ekoloji ve Yeşiller Partisi Fransa (EELV) %6,6 (<https://www.aa.com.tr/>). Ancak Ulusal Cephe, ilk turdaki başarısını ikinci turda gösterememiştir. Sosyalist Parti 13 bölgeden 5'ini sürpriz bir şekilde almıştır. Fransa aşırı sağını temsil eden Ulusal Cephe'nin Fransa'nın hem kuzeyinde hem de güneyinden oy alamamasını da Sosyalistler kendi başarısı olarak yorumlamıştır. İkinci turda Ulusal Cephe parti lideri, Fransa'nın üçüncü büyük bölgesinde de rakibi Xavier Bertrand'e yenilmiştir. İlk turda 13 bölgeden 7'sini kazanan FN'nin ikinci turda hiç oy alamamış olması da parti tarihi açısından bir ilk olduğu ifade edilmektedir. Buna rağmen 2012 yılındaki cumhurbaşkanlığı seçimlerinde 6,4 milyon olan oyunun 6,8 milyona çıkmış olması ise yenilmiş bir parti olarak bile oylarını büyük ölçüde yükselttiğini göstermektedir. 2010 yılı bölgesel seçimlerinde sol adaylar 21 (eski sistemde bölge sayısı 22'dir) bölgede birinci parti olmuş ve Ulusal Cephe hiçbir bölgeyi kazanamamıştır. Yani 2014 yılından itibaren aşırı sağ partilerin yükselişe geçtiği aşıkardır.

Yarı başkanlık sistemi ile yönetilen Fransa da 2017 yılının Nisan ayında gerçekleşen cumhurbaşkanlığı seçimindeki ilk tur sonuçlarına göre adayların oy oranları: M. Emmanuel Macron % 24,01, Marine Le Pen %21,30, M. François Fillon % 20,01, Jean-Luc Melenchon %19,58, Benoit Hamon %,6,36, Nicolas Dupont-Aignan % 4,70'tir. Jean Jassale, Philip Photou gibi diğer 5 aday ise %1 ve daha altında oy alarak seçimlerde seslerini duyuramayan adaylardan olmuştur. İkinci tura Emmanuel Macron ve aşırı sağın temsilcisi Marine Le Pen kalmıştır. 2017 cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turunun sonuçlarına göre Emmanuel Macron'un % 66,10, FN lideri Marine Le Pen % 33,90 oranında oy almıştır. Görüldüğü üzere daha fazla oy alarak Emmanuel Macron Fransa'da galip gelmiş ve cumhurbaşkanı seçilmiştir (Trthaber, 2022). İkinci tura yükselip Macron ile yarışan Marine Le Pen 2012 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde %17,9 oy oranı ile üçüncü parti olarak ilk turda kalmıştı (<https://www.lemonde.fr>, 2019).

Ulusal Cephe Partisi'nin aşırı sağ ideolojisine sahip olması, Fransa toplumunun genel olarak seçim sonuçlarına bakıldığında sola daha yakın olmasına rağmen, son on yıldır ibre yavaş yavaş değişmeye başlamıştır. Cumhurbaşkanlığı seçimlerini Le Pen kaybetmiştir. Fakat bu sadece küçük resme bakıldığında bir kayıp olarak değerlendirilmelidir. Çünkü Ulusal Cephe (FN), 2012 seçimlerinde sadece iki sandalye kazanmış olmasına kıyasla 2017 parlamento seçimlerinde sekiz sandalye kazanması, 2017 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ikinci parti olarak yarışması partinin geçmiş seçimlerdeki çok düşük olan oy oranları göz önüne alındığında kazanmaya başladığı açıkça görülmektedir (Curtis, 2017: 6).

Ulusal Birlik Partisi'nin İslam karşıtı tutumu, dile getirdiği söylemlerinde açık bir şekilde görülebilmektedir. Örneğin RN'nin eski lideri Marine Le Pen'in 2010 yılında Lyon şehrinde bir miting sırasında yaptığı şu konuşma çok ses getirmiştir: "Üzgünüm, ancak II. Dünya Savaşı hakkında konuşmaktan çok hoşlananlar için, eğer 'işgal' hakkında konuşmak söz konusuysa, şunun hakkında konuşabiliriz, çünkü sokakta ibadet eden Müslümanlar toprakları işgal etmektedir. Bu dini hukukun uygulandığı banliyölerde bölgenin bir kısmının işgal edilmesidir. Elbette, zırhlı araçlar yok, askerler yok, ancak yine de bir işgaldir ve orada yaşayanlar için yüküdür." (<https://www.aljazeera.com>, 2019). Le Pen, Fransa da dışarıda namaz kılan Müslümanlar için Nazi işgali benzetmesi yapmış ve bu demeci sonrasında İslam düşmanlığını ve ırkçılığı kışkırttığı gerekçesi ile birçok devlet yöneticisinden ve özgürlükçü halktan tepki almıştır. Le Pen Müslümanlara hakaret ettiği bu sözlerinden dolayı ırkçı nefreti kışkırtma suçlaması ile 20 Ekim 2015'te yargılanmıştır (<https://www.ntv.com>, 2019).

Fransa da RN'nin homojen bir toplum isteğinin yanı sıra İslam karşıtı politikalarının var olmasında etkili olan önemli bir unsur Fransa'nın laiklik vurgusudur. RN temsilcilerinin söylemlerinde vurgu yaptığı konulardan biri Fransa Cumhuriyeti'ndeki bireycilik ilkesi ile İslam dininin ümmetçilik anlayışı birbiri ile ters düşmektedir. Ancak diğer taraftan bakıldığında yapılan bu laiklik vurgusunun, Hristiyanlık dini söz konusu olduğunda göz ardı edilebildiği görülmektedir. Çünkü Fransız aşırı sağcı parti Ulusal Birlik, Hristiyan değerlerini savunan bir partidir. Örneğin katı Hristiyanlıkta eşcinsel evlilikler yasak olduğu için RN de eşcinsel evliliklere karşıdır. Ayrıca Yardım'ın (2014: 14) altını çizdiği bir nokta da şudur ki birbiri ile zıt düşüncelere sahip olan kesimler, konu İslam karşıtlığı olduğunda bir araya gelip RN'ye destek verebilmektedir.

2017 cumhurbaşkanlığı seçimi öncesinde yaptığı bir konuşmada partisinin tüm taraftarlarını etkileyen cumhurbaşkanlığı kampanyasının resmi lansmanında küreselleşmeyi ve İslami köktenciliği "iki totaliterizm" olarak adlandırmış ve eleştirmiştir. Marine Le Pen: "İslami köktenciliğin yönetimi veya tehdidi altında yaşamak istemiyoruz. Halka açık yerlerde, peçeli ya da peçesiz, işyerlerinde, ibadet yerlerinde, sokaklarda, büyük camilerde cinsiyet temelinde kadınlara karşı ayrımcılık yapmaya çalışıyorlar" ifadelerini kullanmıştır (<https://www.thestar.com>, 2019).

2019 Avrupa Parlamentosu seçim hazırlıkları için RN tarafından yine İslam karşıtlığı üzerinden kampanyalar yürütülmüştür. Partinin seçim kampanyası broşürlerinde yer alan mesajda İslam'ın kadınların özgürlüğüne engel olduğunu vurgulamaları, Müslümanların dini sembollerinden biri olan başörtüsünün eleştirilmesi dikkat çeken unsurlardan biri olmuştur. Bunların yanı sıra seçimin bir medeniyet seçimi olduğunu vurgulayan broşürde, arka planda Kuran sayfalarından çekilen fotoğrafların kullanıldığı görülmektedir. "Avrupa Parlamentosu seçimlerinde kararınız sizin, kızlarınız ve kız torunlarınızın özgürlüğü olacak. Oyunuzun arkasında bir medeniyet seçimi olacak" (<https://tr.euronews.com>, 2019) ifadelerinin kullanıldığı seçim kampanyasına bakıldığında bunu İslam karşıtlığı üzerinden siyaset yapılmaya devam edeceklerinin bir göstergesi olarak değerlendirmek mümkündür.

4. AfD VE RN ARASINDAKİ BENZERLİKLER VE FARKLILIKLAR

Avrupa' da son yıllarda taraftar sayısını artırma başarısını gerçekleştiren sağ akımının temsilcisi olan partiler en başta dayandığı ideolojik temellerin aynı olması sebebiyle birçok ortak noktada birleşmektedir. Bu doğrultuda AfD ve RN'ninde ortak noktalara sahip olduğu kadar belli ölçüde ayrılan yönleri de mevcuttur. Bu bağlamda çalışmanın devamında iki partinin ortak ve farklı yönleri ele alınmaktadır.

4.1. AfD ve RN'nin Ortak Yönleri

1- Son on yıl içinde yapılan seçim sonuçlarına bakıldığında hem Almanya için Alternatif Partisi'nin hem de Ulusal Birlik Partisi'nin yaşadığı yükseliş açık bir şekilde görülmektedir. İki partinin aynı ideolojik temel üzerine kurulu olması ve iki Batı Avrupa ülkesi arasındaki kültürel ve toplumsal yapı ve değerlerdeki ortak paydalar özellikle kimlik temelli politikalarını belli ölçüde benzer kılmaktadır. Her ne kadar Ulusal Birlik Partisinin kökeni daha eski olsa da partinin siyasi serüveni içinde yaşadığı yükselişin AfD'nin seçim başarısı ile aynı tarihleri gösteriyor olması konjonktürel açıdan başlı başına bir ortak paydayı oluşturmaktadır. Fransa da aşırı sağ partinin dikkat çeken ilk yükselişi 2014 yerel seçimlerinde aldığı oy oranı ile gerçekleşmiştir. 2014 seçimlerinde Fransa genelindeki %6'lık bölge özelinde ise %16,5 oy oranı Ulusal Cephe'nin yerel seçimler bazında o güne kadarki ilk başarısı olmuştur. Almanya için Alternatif Partisi ise 2013 yılında kurulmuş olması hasebiyle 2013 genel seçimlerinde Alman siyasetinde varlık gösterememişse de 2014 yılındaki Avrupa Parlamentosu seçimlerinde %5 barajını geçerek aldığı %7 oy oranı ile parlamentoya iki sandalye ile dahil olmuş ve sesini duyurmaya başlamıştır. İki partinin yükselişe geçmeye başladığı 2014 Fransa ve Almanya'da yapılan seçim sonuçlarında yer almaktadır.

2- Aşırı sağ partilerin ortak paydasının başlangıcını aynı ideolojiden doğan söylemleri oluşturmaktadır. Bu bağlamda AfD ve RN'nin söylemlerinin milliyetçi ve otoriter tarafının baskın olduğu ifade edilebilir. Milliyetçiliğin çoğu zaman ırkçılığa varan aşırı yanları iki partinin de siyasetçilerinin söylemlerinde ve parti politikalarında yer almaktadır. Homojen bir kültür, homojen bir toplum fikri çok kültürlülüğün

karşısında savundukları olgulardandır. Farklı etnik kökenden olan kimselerin yaşadıkları ülkenin kültürüne ve yaşam tarzına tamamen entegre olma zorunluluğu Almanya için Alternatif Partisi tarafından da Ulusal Birlik Partisi tarafından da sıklıkla altı çizilmektedir (Çakır, 2011: 17).

3- Son yıllarda aşırı sağın taraftar kazanmasında büyük etkisi olan 2008 Avrupa ekonomik krizi, AfD ve RN'nin küreselleşme karşıtlığı konusunda bir dayanak oluşturmaları için adeta fırsat niteliği taşımıştır. Küreselleşme ile ulus devletlerin sınırları için bir önem kaybı oluşmuş, gelişen teknoloji ile ekonomik açıdan sermaye akışı kolaylaşmış, aşırı sağ partilerinin küreselleşmeye karşı durmasına yönelik argüman oluşturan savaş ve krizlerin etkisini hızlı bir şekilde sıçratar hale gelmiştir. Küreselleşmenin olumsuz sonuçlarını kendi siyasetleri için kullanan aşırı sağ partiler, ülkeleri birbirine bağımlı hale dönüştüren bu olguya karşıt durumdadır çünkü küreselleşme ile birlikte doğan ulusötesi kuruluşlar gerek askeri gerek ekonomik gerek siyasal alanda problemlerin çözümünü bir ortaklaşa mesele haline getirmiştir (Çöpoğlu, 2017: 3). Son yıllarda yaşanan 2008 ekonomik krizi, Suriye de yaşanan iç savaş neticesinde patlak veren göç dalgası, mülteci sorunu gibi meseleler hem Fransa hem de Almanya da aşırı sağ ideolojisinin destekçi sayısında bir yükseliş meydana getirmiştir. Alternatif Parti ve Ulusal Birlik kendi ülkelerindeki iç siyasetini bu söylemler üzerinden devam ettirmektedir: Küreselleşme ve Avrupa Birliği Karşıtlığı. Aşırı sağ kesimi, Fransa da işsizlik oranının %20'lere ulaşmış olmasını, fabrikaların kapatılmasını, dar gelirli kesimin bozulan ekonomiden en çok etkilenen kesim haline gelmesini 2008 Avrupa krizine, mülteci krizine bağlamaktadır. Suriye'deki iç savaş sonrası sığınma talebi ile Avrupa'ya yönelen Suriyeliler için kaynak tahsis edilmek zorunda olunmasının ve gelen göçmenlerin yerli halkın işsizlik sorununu daha fazla körüklüyor olması gibi argümanlar ekonomi için sorun teşkil etmektedir (Görgülü, 2018: 2684). Almanya için Alternatif Partisi de aynı fikirlerin savunucusudur. Uluslararası anlaşmalardan doğan yükümlülükleri yerine getirmek istememektedir. Örneğin Almanya için Alternatif Partisi, Schengen ve Maastricht gibi uluslararası anlaşmaları ülkenin sınır güvenliği açısından bir tehlike olarak gördüğünü parti programında açıkça belirtmektedir (www.afd.de, 2018). Almanya da aşırı sağın söylemlerinin Alman toplumu içinde ses getirdiği yaşanan şiddet olaylarının sayısındaki artıştan anlaşılmaktadır. Almanya'daki mülteci kamplarına yapılan saldırılar medyada sıkça yer bulmaktadır. Bunun yanı sıra Angela Merkel'in mültecileri kabul etmesinin ardından oy oranlarında bir düşüş yaşandığı hatırlanmalıdır (Brelie ve Olcaycan, 2018). İki partinin mülteci politikası meselesindeki fikirleri de paralellik göstermektedir. Mülteci politikasına gelince, iki tarafın ortak bir yanı bulunmaktadır. Açık kapı politikasını tamamen reddetmelerinin yanı sıra ülke sınırlarında denetimi arttırmayı istemektedirler. Hâlihazırda Fransa da ve Almanya da yaşayan mültecilerin aile birleşme isteğini de reddetmektedirler. Her iki taraf da ulusal ekonomiyi güçlendirmek için sadece yetenekli göçmenler istemektedir. Yani Almanya'ya gelen göçmenlerden sadece nitelikli olanlarını ülkeye fayda sağlayabilmeleri açısından kabul etmek istemektedirler (Aktürk, 2015: 117-118).

4- Fransa ve Almanya aşırı sağ partilerinin ikisi de AB'nin ortak para birimi olan euroya da karşıdır. RN'nin bir önceki lideri Le Pen manifestosunda yerli para birimi olan Frang'ın kullanılmasının doğru olduğunu ifade etmektedir (<https://rassemblementnational.fr/le-projet-de-marine-le-pen/>, 2018). Aynı şekilde Alman aşırı sağ AfD de kuruluşundan bu yana "euro karşıtı" bir parti olarak tanımlanmaktadır. AfD parti programında euronun tüm kıtayı etkileyen büyük ölçekli bir deney olarak değerlendirilebileceğini ifade etmektedir. Fakat Avrupa tarihinin mirası olan demokratik hukuk devleti ve egemen ulus devletlerin barış içinde yaşamaları açısından Euro bölgesi kurulmasının bu kültürel mirası tahrip etme ihtimali olduğunu savunmaktadır. Sonuç olarak bu durumdan kaçınmak için, bu Euro bölgesi deneyini saçma bulup durdurulmasını istemektedir (<https://www.afd.de/grundsatzprogramm/>, 2018).

5- Küreselleşmenin olumsuz etkileri ile ortaya çıkan ekonomik sorunların yanında ülkeler arasındaki ağların gelişmesi, geçirgenliğin artması kültürel problemlere de neden olmaktadır. Teknoloji ve ulaşım alanındaki iyileşmeler ile daha iyi sosyal ve ekonomik imkânlarla sahip olmak için yaşanan göç olayları da artmaktadır. Artık insanların farklı coğrafyalara daha kolay ulaşabiliyor olması ülkelerde yaşayan toplum yapısını heterojen hale getirmiştir. 1960'lı yıllardan itibaren artan göç olayları sonrası Avrupa'daki göçmen sayısını arttırmıştır. Ancak son yıllarda özellikle Müslüman göçmenlerin varlığı konusunda Avrupa ülkelerinde bir rahatsızlık baş göstermiştir. Ülke içinde yaşanan suç olayları ile göçmenler sorumlu tutulmaya başlanmıştır. 11 Eylül 2001 İkiz kule saldırılarına dayanan bir islamofobi

olgusu, yerini zaman içinde korkudan ziyade İslam karşıtlığına bırakmış durumdadır. Fransa'da özellikle Charlie Hebdo saldırısından sonra islamofobik saldırıların sayıca arttığı görülmektedir. Ulusal Birlik (RN)'nin bir önceki lideri Marine Le Pen'in söylemlerinde İslam dinini terörizmle karıştırdığı, gerçek İslam ile İslam'ı kendilerine alet eden hain terör örgütleri arasındaki ayrımı yapamadığı anlaşılmaktadır. Önceki yıllarda Müslümanların sokakta ibadet etmesini Nazi işgali ile bir tutan söyleme imza atmasıyla skandal yaratan Marine Le Pen Mayıs'taki seçimler için yaptığı hazırlıklarda da İslam karşıtı tutumunu sürdürmektedir. Seçim broşürlerinde Müslüman kadınların başörtüsü takmalarını bir çeşit özgürlük kısıtlaması olarak eleştiren mesajlara yer verilmiştir. Ayrıca arka planda Kuran sayfalarından çekilmiş görseller kullanılmıştır (Küçük, 2019). Almanya da AfD'nin söylemleri ile daha da körüklenen islamofobik saldırılar Müslümanlar açısından son derece mağdur edici bir vaziyettedir. Almanya için Alternatif'in parti programında İslam ile ilgili söylemleri İslam karşıtlığını alenen yaptığını göstermektedir. Parti programında şu ifadeler yer almaktadır: "İslam, Almanya'ya ait değil. Gelişmesi ve ülkedeki giderek artan Müslüman sayısı AfD tarafından devletimiz, toplumumuz ve değerlerimiz için bir tehlike olarak görülmektedir. Hukuk sistemimize karşı çıkan, hatta tek gerçek din olarak iktidar iddiasında bulunan bir İslam, hukuk sistemimizle ve kültürümüzle bağdaşmamaktadır." Ayrıca Müslüman kadınların başörtüsü takanlarını erkeklere boyun eğmenin bir sembolü olarak görmekte ve tıpkı Fransız aşırı sağ temsilcileri gibi özgürlük sınırlandırılması olarak eleştirmektedir. (<https://www.afd.de/grundsatzprogramm/> 2018).

6- Almanya için Alternatif Partisi ile Ulusal Birlik (RN) partisinin müşterek paydada buldukları bir başka konu ise Türkiye ile ilgilidir. Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğinin onaylanmaması gerektiğini savunmaktadırlar. Buna gerekçe olarak ise Avrupa'nın İslamlaşmasını istememeleridir. Bu aşırı sağ partilerin düşüncesine göre; eğer Türkiye Avrupa Birliği'ne girse bu durum Avrupa için bir tehlike sinyalidir. Ayrıca Fransa ve Almanya gibi Müslüman göçmenlerin en az istendiği ülkelerde kamuoyunun da Türkiye'nin AB üyeliğine olumsuz bakılmaktadır².

7- Almanya için Alternatif Partisi ve Ulusal Birlik partilerinin göç ve İslam karşıtlığı konusundaki söylemleri iki ülkede de karşılık bulmaktadır. Aşırı sağ taraftarlarındaki ve islamofobik saldırılardaki meydana gelen yükseliş bunun göstergesidir. Her iki partinin temsilcileri de medyayı iyi kullanmaktadırlar. İletişim araçlarının gücünden yararlanan aşırı sağ kolektif bir çalışma yürüterek "İslamlaştırmaya karşı şehirler" ulusötesi oluşumu kurmuşlardır (Öner, 2014: 166-168).

4.2. AfD ve RN'nin Farklı Yönleri

Almanya, Fransa'ya göre ulusal birliğini daha sonra gerçekleştirmiş ve federal yönetim sistemini benimsemiş bir devlet olması hasebiyle daha çatışmacı bir ulus devlet profili çizmektedir. Fransa'nın üniter devlet sistemini benimsemiş bir ülke olmasının, kendi iç siyasetinde ve toplum yapısında daha dengeli ve daha az entegrasyon sorunu yaşayan bir ülke olması açısından katkı sağladığı ifade edilebilir. Bugüne kadar farklı yönetim şekillerini deneyip hali hazırda yarı başkanlık sistemi ile yönetilen Fransa literatürde demokrasinin Avrupa'daki doğum yeri olarak da ifade edilmektedir (Özdemir ve Bakan, 2016, s.49). Millet kavramı, Fransa için aynı devlet çatısı altında yaşamak olarak tanımlanırken; Almanya, daha çok etno-kültürel bir ulus anlayışına sahip olmuştur. Almanya ve Fransa'nın oluşumu konusunda destek olmaları ile aynı zamanda dahil oldukları Avrupa bütünleşmesi düşüncesinin gerçek bir adımı olan AB üyelikleri iki ülkede yeni bir siyasal ve toplumsal dönemi başlatmıştır (Özdemir ve Bakan, 2016: 19).

Geçtiğimiz iki yüzyıl boyunca ulus bilinci konusunda büyük ölçüde zıtlıkları bünyesinde barındıran Fransa ve Almanya günümüze gelindiğinde bu farklılıkları belli ölçüde kapatmış gibi görünse de aslında hala birçok yönden ayrılık yaşamaktadır. Bu bağlamda iki ülkedeki aşırı sağ temsilcileri konumunda yer alan AfD ve RN'nin aynı ideolojik temelde birleşmesine rağmen farklılaştığı noktalar mevcuttur.

1- Almanya için Alternatif Partisi, kuruluşu 2013 yılında gerçekleşen bir parti iken Fransa'nın eski Ulusal Cephesi yeni Ulusal Birlik, daha köklü bir tarihsel süreci deneyimlemiş bir aşırı sağ partisidir. Bu bağlamda RN'nin daha tecrübeli ve dolayısıyla daha köklü seçmen kitlesine sahip bir parti olması hasebiyle AfD den farklı bir konumda yer aldığı söylenebilir.

² Ayrıntılı bilgi için bkz. Birekul, 2009.

2- Ayrıca bu iki parti göçmen ve İslam karşıtlığı noktasında aynı görüşe sahip olan siyasi partilerdir. Fakat Fransız Ulusal Birlik Partisinin söylemleri AfD ile karşılaştırıldığında aradaki üslup farkı dikkat çekmektedir. Marine Le Pen'in söylemlerinde daha az radikallik söz konusu iken AfD'nin göçmen ve İslam karşıtlığı konusundaki söylemlerinde daha sert ifadeler kullanıldığı görülmektedir. Örneğin AfD'nin söylemlerinde yer alan ana fikir, İslam'ın bir Avrupa toplumuyla asla bağdaşmayacağı yönündedir. Fakat RN'nin bir önceki dönemde liderliğini yapan Marine Le Pen daha yumuşak bir söylem ile İslam dininin diğer dinler gibi sekülerleştirilmesi koşulu ile Fransa da yer işgal edebileceği mesajını vermektedir. AfD'nin ise İslam'ın Almanya'da yeri olmadığını savunan mesajlar içeren seçim afişlerinde görüldüğü gibi oldukça saldırgan ve hakaret içerikli tutumlar ile hareket ettiği söylenebilir.

3- Pew Araştırma Merkezi'nin yaptığı bir kamuoyu araştırmasına göre Almanya ve Fransa arasında geçmiş dönemlerdeki devlet ve ulus konularındaki büyük farklılıkların, günümüzdeki versiyonunun bu ülkelerin ekonomik yapılarında görüldüğü öne sürülmektedir. Geçmiş dönemlerde yaşananın tam tersi bir şekilde Alman nüfusu ve ekonomisi Fransa'ya göre daha büyük durumdadır. Almanya Fransa'nın ekonomisinden %38 daha büyük bir ekonomiye sahip ve nüfus olarak %25 daha kalabalıktır. Fransa'daki işsizlik oranı ise Almanya'daki işsizlik oranından daha yüksek durumdadır. Bu ekonomik ve demografik farklılıkların doğal bir sonucu olarak bu iki ülke ekonomik problemler karşısında farklı çözüm yolları geliştirmek durumunda kalmışlardır (Stukes, 2013). Almanya ve Fransa'daki farklılaşan ekonomik yapılar politikaları da farklı kılmaktadır. Bu bağlamda AfD ile RN arasındaki en belirgin farklılık ekonomi konusundaki politikalarda meydana gelmektedir. Örneğin RN'nin ekonomik programının tasarımcılarından biri olan Bernard AfD bile RN arasındaki farklılığını AfD ile siyaseten ortak olmalarının her birinin kendine özgü özellikleri barındırdığı gerçeğini değiştirmediğini ve tüm alanlarda hemfikir olmadıklarını söyleyerek ortaya koymaktadır. Ayrıca göçmenlik ve euro karşıtlığı konularındaki ortaklıklarının yanı sıra iki müttefik partinin özellikle ekonomik düzeyde farklılaştığını ifade etmektedir (Berrod, 2017). Almanya için Alternatif Partisi ve Ulusal Birlik Partisinin programlarına bakıldığında ekonomik politikalarındaki farklılıkların somut örnekleri görülmektedir. RN'nin ekonomi politikalarında da AfD'ye göre daha az cesaretli olduğu ifade edilebilir. Şöyle ki Ulusal Birlik (RN) kurumlar vergisini %24'e kadar düşürmeyi teklif ederken AfD daha ileri gidip kurumlar vergisini tamamen kaldırmayı istemektedir (<https://www.afd.de/grundsatzprogramm/>, 2018).

4- Bunun yanı sıra iki partinin savunduğu ortak fikirler arasında bulunan Avrupa Birliği karşıtlığı konusunda da farklı bir yön bulunmaktadır. AfD'nin Avrupa Birliği konusunda daha toleranslı olduğu görülmektedir. AfD'nin AB ile ilgili düşüncesi şartların iyileştirilmesi isteği ile bağlantılıdır (<https://www.afd.de/grundsatzprogramm/>, 2018). Eğer Alman vatandaşları için AfD'nin istediği üyelik avantajları arttırılmaz ise AB'den çıkış gerekli görülmektedir. Fransız Ulusal Birlik Partisinin düşüncesi ise AB'den kesin olarak ayrılma isteğinde yani daha sert bir tutuma sahip olduğu ifade edilmelidir (<https://rassemblementnational.fr/le-projet-de-marine-le-pen/>, 2018).

SONUÇ

Ekonomik, ideolojik, kültürel veya herhangi başka bir değişkene bağlı olarak yaşanan savaşlar neticesinde devletler ve toplumlar birbirleri üzerinde üstünlük kurma çabası içinde olmuşlardır. İnsanlık tarihinde yaşanan hiçbir gelişmenin birbirinden bağımsız olarak ilerlemeyeceği herkes tarafından kabul edilen bir durumdur. Özellikle sınırların önemsiz bir hale dönüştüğü günümüz dünyasında ülkeler arasındaki etkileşimin boyutu daha fazla artmıştır. Yaşanan gerçek savaşlar yerini stratejik, daha soyut kapsamlı çatışmalara bırakmıştır. Huntington'ın Medeniyetler Çatışması tezinde bahsettiği gibi doğu ve batı arasında bir üstünlük kurma savaşı günümüzde daha belirgin bir hale gelmiştir.

2001'de yaşanan ikiz kule saldırılarından sonra Müslümanların Avrupa ülkelerindeki varlığından duyulan rahatsızlık daha fazla dile getirilmeye başlanmıştır. Fransa ve Almanya'da göçmenlerden duyulan rahatsızlık daha eski dönemlerde antisemitizm ile birleşmiş durumda iken günümüzde islamofobi ile entegre olmuş vaziyettedir. Küreselleşmenin bir sonucu olarak herhangi bir devletin yaşadığı sorunlar diğer ülkeleri de etkilemektedir. Bu bağlamda son yıllarda yaşanan Avrupa ekonomik krizi ve mülteci krizi gibi meseleler Fransa ve Almanya gibi ülkelerde toplumsal ve siyasal açıdan bazı değişikliklere yol açmıştır. 1980'li yıllardan sonra yavaş yavaş önemini kaybeden ulus devlet anlayışı milliyetçi ve gelenekçi olan aşırı sağ ideolojisini de zayıflatmış duruma gelmişti. Özellikle Almanya'da ırkçı Nazi geçmişinden dolayı yok olmaya yüz tutmuş bir aşırı sağdan söz edilmekteydi. Aynı şekilde

Fransa' da da aşırı sağın en parlak dönemi değildi. Fakat 2014 yılına gelindiğinde bu durum değişim göstermeye başlamıştır. Dolayısıyla Fransa ve Almanya'nın aşırı sağın yeniden yükseliş yaşadığı Avrupa ülkeler arasında iki önemli örnek olduğu görülmektedir. Çok kültürlü bir toplum anlayışına karşı duran aşırı sağ partiler son yıllarda mülteci krizinden sonra artan göç dalgaları ile söylemlerini göçmen ve İslam karşıtlığı üzerinden inşa etmektedir. 2013 yılında Yunanistan'ın yaşadığı krizden dolayı Almanya'nın yardım etmesine karşı olan, kurulduğu zamandan itibaren euro ve AB'ye karşı durumdaki AfD 2017 seçimlerinde %12,6'lık bir oy kazanmıştır. Aldığı bu oy oranı ile Almanya da aşırı sağın yükselişinin göstergesi olarak dikkat çekmeye başlamıştır. Uzun yıllardan sonra bir muhalefet partisi olarak da olsa Federal Meclis'e girme başarısını göstermiş bir aşırı sağ parti olması hasebiyle oldukça önemli bir gelişmenin başrolü olmuştur. Fransa'da uzun yıllar boyunca siyasi arenada sol partiler karşısında oldukça sönük kalan aşırı sağ parti Ulusal Birlik'in son on yıldır oy oranında artış yaşadığı görülmektedir. Bu bağlamda bu iki aşırı sağ partinin yükselişinde, basamak olarak kullandığı belli ortak konular olduğu göz ardı edilemeyecek bir gerçektir. 2022 Kasım ayına kadar Ulusal Birlik'in liderlik koltuğunda olan Marine Le Pen Fransız aşırı sağ geçmişindeki antisemitizm temelli söylemlerin yönünü islamofobik söylemlere doğru çevirmiştir. Almanya'da yükselen islamofobik saldırıların arkasında da AfD temsilcilerinin, toplum içinde nefret duygusunu körükleyen dışlayıcı sert tutumlarının payı oldukça fazladır. Bu iki parti Almanya ve Fransa da yaşanan ekonomik sorunların göçmenler yüzünden ortaya çıktığını veya daha da arttığını sıklıkla dile getirmekte ve bu durumu parti programlarında göçmen karşıtı politikalar olarak dahil etmektedirler. Kendinden olmayana karşı negatif düşünceler besleme ve bunun neticesinde dışlayıcı tutumu benimseme aşırı sağ partilerin saf ırktan oluşan toplumun daha üstün olduğu inancına dayanmaktadır. Zaten farklı etnik kökene mensup bireyleri ülkelerinde fazlalık olarak gören bu düşünce yapısı mülteci krizini ve ekonomik krizin olumsuz yansımalarını kendi lehine kullanarak destekçi toplamayı da başarmış durumdadır.

Almanya ve Fransa'da son yıllarda yükseliş dönemlerini yaşayan AfD ve RN'nin çok kültürlülük karşıtı olması göçmen karşıtlığını, İslam karşıtlığını ve küreselleşme karşıtlığını politika ve söylemleri doğurmaktadır. Ayrıca iki partinin kesiştiği bir diğer nokta; Avrupa Birliği karşıtlığı konusudur. Bilindiği üzere İngiltere'nin AB'den ayrılmak için Brexit çıkışı AB'nin geleceği hakkında soru işaretlerinin oluşmasına yol açmıştır. Hem AfD hem de RN, kendi ülkeleri için Brexit çıkışı benzeri bir durumun gerçekleştirmek üzere politikalarını şekillendirmişlerdir. 2008 Avrupa ekonomik krizi öncesinde, 2007 yılında Fransızlar'ın %62'si, Almanların da %68'i Avrupa Birliği hakkında olumlu görüşlere sahip olduklarını ifade ederlerken 2013 yılında bu oran Fransa için %41'e, Almanya için %60 seviyesine düşmüştür (Stukes, 2013). Buradan anlaşılmaktadır ki Fransa Almanya'ya nazaran daha fazla AB karşıtlığına destekçi bulmaktadır. AB karşıtlığı konusunda ortak olmalarına rağmen politikaların ve söylemlerine bakıldığında Almanya için Alternatif Partisi ve Ulusal Birlik Partisi arasında tutum bakımından bir sertlik farkı söylenebilir. İslam karşıtlığı konusunda da müşterek paydada buluşan iki aşırı sağ partinin üsluplarında yine bir farklılık söz konusudur. AB karşıtlığı konusunda Fransa daha sert bir tutuma sahip iken Almanya'da durum tam tersidir. Sosyal alanda islamofobik olaylarda yükseliş yaşanmasının yanı sıra siyasi arenada da aynı tutumun sergilendiğini parti programlarında yer vererek temsilci konumunda olan AfD ve RN'nin İslam karşıtlığındaki görüşleri de belli ölçüde değişmektedir. İslam karşıtlığı üzerinden siyaset yapan Alman parti AfD islamın tamamen dışlanması gerektiğini savunmaktadır. Fransa da islam karşıtlığı üzerinden siyasi alanda varlığını devam ettiren aşırı sağ parti RN ise islamın belli kurallara uyulduğu takdirde ülkede barınabileceğini ifade etmektedir. Kısacası Fransız aşırı sağ partisinin Almanya aşırı sağına göre daha yumuşak bir tavırda olduğu söylenebilir. Almanya Alternatif Partisi ile Ulusal Birlik Partisi arasındaki en belirgin farkı ise ekonomi alanındaki politikaları oluşturmaktadır. Alman ekonomisinin Fransız ekonomisine göre daha güçlü durumda olması bu durumun temel sebeplerindedir. İki aşırı sağ partinin büyük ortak noktalarının yanısıra farklılık yaşadığı durumların olduğu görülmektedir. Bu farklılıkları meydana getiren faktörler ise bölgesel ve bölgesel farklılıklardan kaynaklanmaktadır. İki ülke tarihine bakıldığında yönetim şekilleri, ulus anlayışları, devlet sistemleri açısından farklı dönemlerden geçmiştir. Nitekim tüm bu olaylar göz önüne alındığında hem sosyal hem ekonomik hem de siyasal alanda yansımalarının yaşanması doğal bir durumdur.

Çalışmanın temel çıkış noktasını oluşturan İslamofobi olgusu, aşırı sağ partilerin daha fazla güç kazanması ile birlikte doğru orantılı olarak yaygınlaşmaya devam etmektedir. Bu durum özellikle

Avrupa ülkelerinde yaşamakta olan Müslüman gruplar için endişe verici bir meseleye tekabül etmektedir. Her ne kadar mağdur konumda olan olsalar da İslamofobinin ve İslam karşıtlığının önüne geçilebilmesi için yine Müslüman gruplara önemli görev düşmektedir. Örneğin İslamofobi ile mücadele adına çeşitli konferanslar, sempozyumlar düzenlenmeli, bu çalışmaların sayısı artırılmalı, konu ile ilgili daha fazla bilimsel çalışma ve rapor hazırlanarak mevcut durum iyi analiz edilip bu minvalde çözüm arayışları üretilmelidir. Avrupa toplumları içinde özellikle aşırı sağ kesim arasında daha fazla yer bulan İslamofobi ve İslam karşıtlığı her ne kadar yüzyıllar öncesine dayanan köklü ve yıkılması zor bir tarihe sahip olsa da günümüzde bu algının bilgi akışının daha kolay ve hızlı olmasının avantajı kullanılarak belli ölçüde değiştirilmeye, kırılmaya çalışılması oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

- Ağçoban, S. (2016). Dinsel Şiddet Bağlamında SETA'nın 'Almanya'da İslamofobi 2015' Raporunun Değerlendirilmesi. *Bilimname Dergisi*, (32), 147-163. <http://dx.doi.org/10.21646/bilimname.2016.15>
- Ahmad, Z. (2022). Islamophobia in Germany National Report 2021, *European Islamophobia Report 2022*, 263-288.
- Aktaş, M. (2014). Avrupa'da Yükselen İslamofobi ve Medeniyetler Çatışması Tezi. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 13 (1), 31-54. https://doi.org/10.1501/Avraras_0000000199
- Aktürk, Ş. (2015). *Almanya, Rusya ve Türkiye' de Etnisite Rejimleri ve Milliyet*. 1.Baskı, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Alkan, M. N. (2015). Avrupa'da Yükselen İrkçılık: Pegida Örneği. *Akademik Bakış Dergisi*, 8 (16), 275-289. <https://doi.org/10.19060/gav.81285>
- Ayvaz, M. E. (2017). 2017 Almanya Federal Meclis Seçimleri Sağ Popülizmin Normalleşme Tehlikesi. *SETA Analiz*, 216. <https://setav.org/assets/uploads/2017/09/216AnalizAlmanyaSecimleri.pdf>
- Bayraklı E. & Hafez F. (2016). European Islamophobia Report 2015, SETA. https://setav.org/en/assets/uploads/2016/05/eir_2015.pdf
- Bayraklı E. & Hafez F. (2017). European Islamophobia Report 2016, SETA. https://setav.org/en/assets/uploads/2017/05/EIR_2016.pdf
- Bayraklı, E. & Hafez F. (2019). European Islamophobia Report 2018. https://setav.org/en/assets/uploads/2019/09/EIR_2018.pdf
- Bayraklı, E. & Hafez F. (2023). European Islamophobia Report 2022. <https://islamophobiareport.com/islamophobiareport-2022.pdf>
- Berrod, N. (2017). Front National Et AfD: Alliés Mais Profondément Différents. <https://checkpointcharlie.cfjlab.fr/2017/02/19/front-national-et-afd-allies-mais-profondement-differents>
- Birekul, M. (2009). Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyeliğine Karşı Avrupa'da Yükselen Kültürcü Söylem ve Din Faktörü. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 28 (28), 69-84.
- Brelie, H. & Olcaycan E. (2018). Almanya da Mülteci Karşılığı Yükseliyor. <https://tr.euronews.com/2018/07/27/almanya-s-g-nmac-lar-art-k-ulkesinde-istemiyor>
- Çaha, Ö. (2011). *Fransa' da İslam Karşıtlığı ve Laisizm*. 1. Baskı, Ankara: Kadim Yayınları.
- Çakır, M. (2011). Neoliberalizmin Egemenlik Aracı Sağ Popülizm Avrupa'daki Sağ Popülist Parti ve Hareketler. <http://www.kozmopolit.com>
- Çöpöğlü, M. O. (2017). Avrupa'da Yükselen Popülist Aşırı Sağ Partiler: Özgürlükler ve Uluslar Avrupası (ENF) Grubu Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4 (7), 1 – 17. <https://doi.org/10.20860/ijoses.331142>

- Curtis, J. (2017). The 2017 French Parliamentary Elections. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-8015/CBP-8015.pdf>
- Doerr, N. (2021). Anti-Islam, Ethno-Nationalism, and Gendered Images: The Far-right Visual Politics of the AfD, *Social Science*, 10(1), <https://doi.org/10.3390/xxxxx>
- Elahi, F. & Khan O. (2017). *Islamophobia: Still A Challenge for Us All*. <https://www.runnymedetrust.org/projects-and-publications/equality-and-integration/islamophobia.html>
- EUMC, (2006). Highlights of EUMC Report. Muslims in the European Union: Discrimination and Islamophobia. <http://fra.europa.eu/en/publication/2006/highlights-eumc-report-muslims-european-union-discrimination-and-islamophobia> (Erişim Tarihi: 03.09.2018).
- Euronews (2022, Kasım 5). Fransa'da aşırı sağ parti yönetiminde "Le Pen"siz dönem başladı, yeni lider Jordan Bardella, Euronews <https://tr.euronews.com/2022/11/05/fransada-asiri-sag-parti-yonetiminde-le-pensiz-donem-basladi-yeni-liderjordan-bardella>
- Goerres, A., Spies D. C. & Kumlin S. (2018). The Electoral Supporter Base of the Alternative for Germany. *Swiss Political Science Review*, 24(3), 246-269. <https://doi.org/10.1111/spsr.12306>
- Gokcekuyu, E. (2021). Political Appraisals Constituting Tolerant versus Radical Identities: An Empirical Comparison between Dutch and British Muslims. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 68-81.
- Goodliffe, G. (2016). From Political Fringe Topolitical Mainstream the Front National and the 2014 Municipal Elections in France French Politics, *Culture & Society*, 34 (3), 126-147.
- Görgülü, S. (2018). 2008 Ekonomik Krizi Sonrası Avrupa'da Siyasal Tercihlerin Ülkelerdeki Ekonomik Etkileri. *Social Sciences Studies Journal*, 4 (20), 2678-2689. <https://doi.org/10.26449/sssjs.676>
<http://www.turksam.org/tr/makale-detay/905-danimarka-da-muslumansiz-goc-tartismasi>
<https://rassemblementnational.fr/le-projet-de-marine-le-pen/>
<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/fransada-bolge-sel-secimlerin-ilk-tur-sonuclari-aciklandi/487026>
<https://www.afd.de/grundsatzprogramm>
https://www.bundeswahlleiter.de/en/info/presse/mitteilungen/bundestagswahl--2017/02_18_pm_repr_wahlstatistik.html
<https://www.dw.com/tr/siyasetin-yeni-akt%C3%B6r%C3%BC-be%C5%9F-maddede-afd/a-40665558>
[https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Lesresultats/Municipales/electresult__MN2014/\(path\)/MN2014/FE.html](https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Lesresultats/Municipales/electresult__MN2014/(path)/MN2014/FE.html)
<https://www.ntv.com.tr/dunya/le-pen-muslumanlara-hakaretten-yargilanacak,pZRghxzA06BNvdEou8nXw>
- Huntington, S. P. (2004). *Biz Kimiz?*, Türkçe 1. Baskı, İstanbul: İyi İşler Yayınları.
- Huntington, S. P. (2017). *Medeniyetler Çatışması*, 12. Baskı, İstanbul: Vadi Yayınları.
- Kalın, İ. & Esposito J. (2020). *Bir Korku ve Nefret Söylemi Olarak İslamofobi*, 3. Baskı, İstanbul: İnsan Yayınları.
- Karlı, N. (2013). İslamofobi'nin Psikolojik Olarak İncelenmesi, *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 13(1), 75-100. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/daad/issue/4487/61828>
- Küçük B. (2019, Nisan 11). Fransız aşırı sağcı Le Pen, AP seçimlerinde Kuran ve başörtüsü mesajlarıyla oy istiyor, *Euronews*. (<https://tr.euronews.com/2019/04/11/fransiz-asiri-sagci-le-pen-ap-secimlerinde-kuran-ve-basortusu-mesajlariyla-oy-istiyor>)

- Kumar, D. (2016). *İslamofobi İmparatorluğun Siyaseti*, Çev. Işıl Alatlı, 1. Baskı, İstanbul: Pınar Yayınları.
- Lewandowsky, M. (2014). *Alternative für Deutschland (AfD): A New Actor In The German Party System*, <https://library.fes.de/pdf-files/id/ipa/10644.pdf>
- Lewicki, A. (2017). Islamophobia in Germany National Report 2016, *European Islamophobia Report 2016*, SETA, 213-236.
- Martin, E. S. (2013). Profile Analysis The Front National: Model For The Radical Right?, *POL 7979 Research Paper*.
- Öner, S. (2014). Avrupa’da Yükselen Aşırı Sağ Yeni ‘Öteki’ler ve Türkiye’nin AB Üyeliği, *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 13 (1), 163-184. https://doi.org/10.1501/Avraras_0000000205
- Özarslan, S. (2023). Avrupa’da İslamofobi’nin Tarihi Kökleri ve Güncel Nedenleri. *akif* 53(1), 62-74. <https://dx.doi.org/10.51121/akif.2023.32>
- Özdemir, H. & Bakan S. (2016). Ulus Devletin Oluşumu ve Sorunları Açısından Almanya ile Fransa’nın Karşılaştırılması. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (Ek sayı), 19-58. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/713106>
- Samur, H. (2017). Avrupa’nın Önyargılarının ve Çelişkilerinin Bir Sonucu Olarak İslamofobi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 15 (29), 147-173. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2892904>
- Sharafullina, A. (2015). *İslamofobi ve Sebepleri*. <http://www.academia.edu.tr>
- Stockemer, D. (2017). *The Front National In France Continuity and Change Under Jean-Marie Le Pen And Marine Le Pen*, Springer International Publishing.
- Stukes, B. (2013). *Fransa-Almanya: Farklı Dünyaların Ülkeleri*. https://www.bbc.com/turkce/haberler/2013/05/130514_pew_ab_anket 14 Mayıs (Erişim Tarihi: 18.12.2018).
- Thiel, G. (2018). *Repräsentative Wahlstatistik zur Bundestagswahl 2017*, https://www.bundeswahlleiter.de/dam/jcr/9d64fb87-0d12-478b-88ed-df4b6ad0e2a1/btw17_rws_pk_statement.pdf.
- TrtHaber (2022). Fransa’daki birinci tur seçim sonuçları ne anlatıyor? *TRTHABER*, 12 Nisan. <https://www.trthaber.com/haber/dunya/fransadaki-birinci-tur-secim-sonuclari-ne-anlatiyor-671882.html>
- Yardım, M. (2014). Le Pen’leşen Fransız Laisizmi. *Perspektif*, Sayı. 233, <https://perspektif.eu/2014/07/01/le-penlesen-fransiz-laisizmi/>

EXTENDED ABSTRACT

Although Islamophobia is a phenomenon dating back over years, there has been a revival of Islamophobia especially in Western countries after the September 11 Attacks. The perception that "Muslims are terrorists and Islam is a pro-terrorism religion" has begun to spread in the media, in the political arena, in the streets of European countries, and in the mental world of the Western society since the September 11th Attacks. As a result, many hate crimes have been committed, and there has been widespread bias against Muslim people, especially those living in European countries.

Islamophobia has recently been transformed into anti-Islamism, and especially with the frequent use of messages that fuel this issue in the media and Islamophobia has also become a tool for the West to create a new enemy. Unfortunately, the religion of Islam and Muslims have all been held responsible for the different attacks that took place in America and Europe and have been labeled as terrorists. The lack of sufficient number of studies on Islamophobia is also a factor that delays the formation of the necessary awareness on this issue. However, the Politics, Economy and Social Research Foundation has been working on this issue and published several reports in recent years. These reports enable the problems experienced by Muslim immigrants residing in European countries to be seen more concretely. As also noted in SETA's Islamophobia Reports, the large number of Muslim populations living in France and Germany are widely targeted in terms of being perceived as the "other". Although Islamophobia dates historically back, it has become prevalent especially in America and Western Europe after the September 11 attacks. However, in recent years, it has become an argument used to construct the other in the media and political arena.

Islamophobia is employed as the most frequently used vote-winning tool by Germany's far-right anti-immigrant and anti-Islam far-right party, known as the Alternative Party for Germany (AfD), and France's version, the other far-right party, known as the National Rally Party (RN). The discourse of both political parties emphasizes the root of the problems in the country stemming from immigrants and refugees, and thus the need for the effort to create social unity. However, in recent years, the target of anti-immigrant discourses has been directed more towards Muslim immigrants. In this context, the discourses of party leaders can be seen as a driving force in the Islamophobic attacks in society. Accordingly, in this study, two far-right parties, the Alternative Party for Germany and the National Rally Party, which are the face of anti-Islamism in politics, are discussed, as the increasing Islamophobic cases in Germany and France have reached an alarming level. The aim of the study is to examine the policies, similarities and differences between the Alternative Party for Germany and the National Unity Party during their rise. In this context, the study first explains the conceptual framework for Islamophobia and then, in the context of the rise of Islamophobia in Germany and its reflections in the political field, the electoral success, policies and discourses of the AfD, and the policies and discourses of the National Unity Party based on anti-Islamism, its adventure in French domestic politics was discussed. In the last part of the study, in the light of the information obtained, the policies, similarities and differences of AfD and RN, two parties of Germany and France that attract attention with their anti-Islam and anti-immigrant discourses and policies, were evaluated. In this study, various Turkish sources are obtained from the websites of official institutions (Federal Statistical Office, etc.) that carry out studies on the elections in Germany and France, the official websites of the ministries of Germany and France, the relevant party programs, and the discourses of the representatives of these parties and foreign articles and books that has been published.

In parallel with the rise of far-right parties in Europe, Islamophobia has been also becoming widespread. Particularly the use of Islamophobia as a tool of political propaganda by far-right parties has a significant impact on this situation. In this context, it is possible to see many examples of anti-Islamic attitudes in AfD's policies and discourses. It is seen that Islamophobia, which rose again especially after the events of September 11, increased even more after the Charlie Hebdo attack in France. The rapid rise of the far right in France has progressed in parallel with their marginalizing policies towards Muslims, which has increased even more since the 2015 Charlie Hebdo attack. In such an environment, the National Rally Party has gained the status of a strong opposition party after many years by increasing its number of supporters with anti-Islam and anti-immigrant rhetoric. Although both parties seem on the same page in their opposition to the EU, when looking at their policies and discourses, there is a difference in harshness between the Alternative Party for Germany and the National Rally Party in terms of attitude. There is a difference in the styles of the two far-right parties, which also find common ground regarding anti-Islamism. While France has a harsher attitude towards anti-EU sentiment, the situation is the opposite in Germany. In addition to the rise in Islamophobic incidents in the social arena, the anti-Islamic views of AfD and RN, which are representatives by including the same attitude in the political arena in their party programs, are also changing to a certain extent. The German party AfD, which engages in politics based on anti-Islamism, argues that Islam should be completely excluded. The far-right party RN, which continues its political presence in France through anti-Islamism, states that Islam can exist in the country if certain rules are followed. In sum, it seems that the French far-right party has a moderate attitude than the German far-right.